

פסקי הלכות

מ"ן הרב משה פיינשטיין
ר"ם דמתיבתא תפארת ירושלים

בענין הליכה במקל בשבת ויו"ט לסומא ולאדם שקשה לו לילך זולתו

יום א' כ"ה שבט שדמ"ח
לנכדי היקר חביבא דנפשאי הרה"ג מוה"ר מרדכי טענדלער שליט"א
בברכת שלום וברכה וכו"ס.

בענין שאלתך אודות איזה אשה סומא כברא-פארק, ה' ישלח לה רפואה
שלימה, אם מותר לילך במקל ברה"ג בשבת.

הנה יש לעיין בענין הכללי של הליכה במקל בשבת ויו"ט לאינשי שקשה
להם ללכת בלא מקל, דבש"ע או"ח סימן ש"א סעיף י"ז איפסק בחיגר שאפשר
לו לילך זולתו היינו בלא מקל אסור, ופשוט שהוא אף שרק בקושי הולך בלא
מקל נמי אסור דאי לא כן פשיטא דהרי הוא ככל אדם, אלא דאף שקשה לו
ההליכה בלא מקל כיון דעכ"פ יכול לילך במ מקל אסור לילך במקל,
ובסעיף י"ח איפסק בחיגר שאפשר לו לילך זולתו היינו בלא מקל אסור, ופשוט
שהוא אף שרק בקושי הולך בלא מקל נמי אסור דאי לא כן פשיטא דהרי הוא
ככל אדם, אלא דאף שקשה לו ההליכה בלא מקל כיון דעכ"פ יכול לילך גם בלא
מקל אסור לילך במקל, ובסעיף י"ח איפסק גם סומא אסור לו לצאת במקל,
והוא מגמ' ביצה דף כ"ה דח"ר אין הסומא יוצא במקלו ופרש"י דהוי דרך חול
וזילתא דיו"ט הוא, וברא"ש שם איחא משום דהסומא אין לו צורך למקל
להלכו אלא לתרוצי סוגיא עבד, ובמג"א שם ס"ק כ"ח כתב בטעם איסור סומא
כיון דיכול לילך בלא מקל, ונראה דהוא פירוש על טעם הרא"ש, אבל הא
לכאורה תמוה מאחר דההיתר דאינו יכול לילך כלל בלא מקל הוא משום
דכמנעלים דיריה חשיבא כמפורש ברא"ש שם, מ"ט לא יתחשבו גם כמנעלים
דידיה בשביל זה שיותר טוב לו לילך במקל מחמת כל איזו סיבה שהיא, נהי
שמנעלים ממש אף כשניתא לו יותר לילך בלא מנעלים אלא יחף או בכריכת
סדין וכדומה נמי מותר לצאת במנעלים, הוא משום דמנעלים הוא לבוש שלכך

ענין הליכה הוא בגד ככל בגדים, אבל המקל שאין בו ענין לבישה וכל ענין
חשיבותו בגד הוא מצד ההליכה שיותר טוב להאדם לילך במקל כמו שאיכא
לאינשי מעלה והנאה לילך במנעלים שגם בשביל זה יש להם חשיבות בגד הרב
דוקא כשאינו יכול לילך כלל בלא מקל.

אבל הא לא מוכרח טעם זה דהא יש גם לומר שכיון שענין תועלת ההליכה
עושה למנעלים בחשיבות מנעל שהוא בגד היינו להיות בחשיבותו בגד אף בלא
לבישה, גם במה שיותר טוב לו ללכת במקל נמי יש להתחשב בגד דבסכרא ליכא
חלוק לכאורה. ובכלל לא מוכן היכן מצינו שהתועלת בלא לבישה אלא בדרך
משא מתחשב לבגד דלימא דהמקל שנושא כידו יתחשב כגד מצד התועלת אף
שליכא לבישה, דקב דקיטע וכסא וסמוכות שלו דבמתני' דשבת הוא לבוש
וקשור בהן שיי"ש בפרש"י בדבר שלא מתלבש כמו בכסא דקיטע שכתב והכסא
קשור לו מאחוריו, והוא לכאורה כדי שיתחשב לבישה. אבל כשנעיין מוכרחין
לפרש בכונת רש"י שרק מצד המציאות שא"א לו להחזיק כידו כתב שהכסא
קשור לו מאחוריו, דהא על הספסלים קטנים לא כתב שהם קשורין לידיו משמע
שאוחזם ונרשאים כידו בלי שום לבישה ולא שום קשירה. ומפורש כן ברא"ש
שכתב ופרש"י כשהוא מהלך סומך על ידו בספסלים קטנים ואותן ספסלים ארחז
כידו בלא שום לבישה והף בלא שום קשירה, ומוכיח הרא"ש מזה לחיגר שיכול
לילך במקלות אע"פ שאין קשורים בו אלא שאוחזין כידו ופי' בק"ג שהוא ממה
שמפרש רש"י דאותן הספסלים אוחזין כידו ואוחזו הוי דומיא דמקל ואינו ארסר
לצאת בספסלים שבידו עיי"ש, וא"כ מוכוחין לומר דמש"כ רש"י על הכסא
דהוא קשור לו מאחוריו הוא מצד המציאות שלא שייך שיחזיק ביד דהרי ידיו
אוחזין הספסלים, אבל אם היה שייך שיחזיק בידו אחת הספסלים וכידו השניה
את הכסא יהיה מותר אף בלא קשירה ולכן לא הזכיר זה הרא"ש שרש"י מצדיק
שיקשור הכסא משום שאין זה ענין מצד דינא אלא מצד שכן עושין מצד הכרח
שלו שאין לו אופן אחר מאחר שידיו מחזיקין את הספסלים אבל אם היה אפשר
לו היה רשאי להחזיקם בידו כמו שרשאי לאחוז את הספסלים בידו, וכיון שאין
זה מצד הכרח לדינא לא נקט זה הרא"ש, והר"ן דנקט זה הוא משום דדרכו
להעתיק כל לשון רש"י. ונמצא שלרש"י נחשב בגד מצד התועלת דהליכה אף
בלא שום לבישה וקשירה שלכן יש גם להחיר לצאת במקל שבידו כדכתב
הרא"ש אליביה.

אבל מסיק ברא"ש שנראה דדוקא מי שאינו יכול לילך בלא מקלות אבל דקן
ההולך בכיתו בלא מקלות ובחץ נשען על מקלו מחמת חשוחו כהו לא יצא בו
בשבת, ולכאורה לא מוכן כדלעיל. והיה שייך לומר דבעצם סובר הרא"ש כרש"י
שא"כ שייך להתיר גם כמי שקשה לפניו לילך בלא מקל ורק שהוא מחמיר למי
שאפשר לפניו לילך אף בקושי משום שלא ברור לו הדין אף שיותר נוטה לו

תשובות קצרות על מו

תשובות קצרות על עניני

הרב שלמה זלמן אויערבאך
רי"מ דישיבת קול תורה

(א) Corporation - חברה שיש לה ג' שו
חמשים אחוז של הרווח בסוף השנה.
שירוויחו יותר ממנה, האם מחוייב הוא

תשובה

יש לתת מעשר מזה שהעסק הוגדל שוריו
מתנה שאינו חייב למכור בשכיל המעשר
והוא הדין אם העסק החייקר בגלל איזה נ
יש לתת מזה מעשר.

(ב) Section 8 - שוכני דירה שמקבל סיוע
והכסף נשלח מהממשלה בכל חודש מיד
רואה הכסף כלל רק נהנה ממנו. האם ס
במעשר, מכיון שאי אפשר לשלם מעשר
להמשכיר, רק בגלל שכר דירתו.

תשובה

יש לתת מזה מעשר. אפילו אם נותנים

(ג) Refinancing Mortgage - מי שלה
ואח"כ עלה הבנין בשווייתו, והלך ולוה עו
ושעבד רק הבנין להלוואתו (אפוחיקי), ול
שעבד גופו בכלום, והקצן והרביית של ההו
ממעות השכירות שיוצא מהבנין.

האם נימא: (א) שפטור ממעשר מכל. על כו
פטור, שהרי הולך המעות חיכף להבנק
החדשה, ולא נכנס לרשותו כלל. ועל הכסן
שלו, רק בבחינת הלואה. (ב) שחייב בכ
שמרוויח חדשית, שהרי נתחייב כסף השכי

להחיר, אבל לשון הרא"ש משמע שטובר כן בעצם הדין דהא לא כתב ויראה דל
יספוך ע"ז אלא מי שאינו יכול לילך כלל בלא מקלות שזה תמוה לכאורה.

ואולי אין טעם הרא"ש משום שהמקל הוא כמנעל אצלו כפשטות לשון
הרא"ש בכיצה פ' אין צדין סימן ה' אלא לשון זה לאו דוקא אלא כוונתו דכרגלו
הוא לו מאחר שאינו יכול לילך בלא מקל, וראיתי לשון זה בערוך השלחן סימן
ש"א סעיף ע' שכתב חגור שאינו יכול לילך בלא מקל מותר לילך בו אפילו אילו
קשור בו דאינו משוי שהרי אצלו הוא כרגלו עיי"ש, ופשוט שהעה"ש לא שייך
למיפלג על הרא"ש אלא שמפרש כן גם בכונת הרא"ש דאין כוונתו כמנעליה
בדוקא דהא המנעלים אין מועילין לעצם ההילוך כל כך רק למעוננות כנשיה
כמשמעות הקרא בפרשת חבוא דכחיב, הרכה כך והענגה אשר לא נטתה כך
רגלה הצג על הארץ מהתענג ומרץ, וכאיש הרץ והענג לא הוזכר זה שלכן סוב
עה"ש שעיקי הכוונה הוא שהמקל מועיל להליכה כרגלו ורק משום הרוב
דרובא מאינשי הולכין כשהן לבושין במנעליהם וקט הרא"ש שהמקל כמנעל
אבל כוונתו הוא שהוא כרגלו, וכיון שההיתר לילך במקל הוא משום שהוא לו
כרגלו שפיר טובר ולא שייך להחיר אלא למי שאינו יכול לילך כלל בלא מק
היכול לילך אף בקושי בלא מקל הרי ניכר וידוע לכל רואה ומכירו שיש לו רג
להליכה בלא המקל ואין המקל במקום הרגל שהוא גם ועיקר ההילוך אלא רק
לעזור שיהיה נול לו לילך יותר קצת שאין זה אלא משום מאוהו ויש לו רג
להליכה ולא שייך להחשיב המקל כרגל אף לא רק להליכה לכד.

וקרינא יש להחמיר כהרא"ש אף במקום שיש עירוב דהא איתא בביצה
ביו"ט שליכא איסור הוצאה לצורך אסור ובדאי הוא צורך אף למי שיכול גם
לילך בלא מקל כיון שטוב לפניו יותר במקל וכ"ש למי שקשה לפניו ההליכה וכ
לסומא ומ"מ הניא דאסור לצאה במקל אף לסומא ורק מי שא"א לו לילך בלא
מקל יש להחיר, והאינשי מקילין בזה שכל מה שקשה לפניו ההילוך אף שיכול
לילך בלא מקל יוצאין במקל ואף במקום שליכא עירוב וצ"ע בזה כי נוטה
להחמיר זה למעשה אפילו לסומא וכ"ש לסחם אינשי וכנה נתפשט להיתר שלא
שייך למחות, דמוטב שיהיו שוגגין ובפרט אצלינו בזה"ו שכמעט ליכא רה"ר
גמור דאסור מדאורייתא ומ"מ צ"ע.

זקן אוהבך בלוי
משה פיינשטיין

• השאלות נכתבו ע"י אחר מהצעירים וניתנו למון